

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 23

2006

Nr 3

Göteborgs Stadsmuseum inbjöd söndagen den 5 mars 2006 stadens alla ideella föreningar att visa upp sig. Lokalerna fylldes bl.a. av historiska och stadsdelsföreningar och en stort antal besökande.

Många bar historiska dräkter.

Även GRS hade en monter och berättade om vår intressanta hobby. På bilden tar Per Cl. fram "Gustaf II Adolfs" farfar på 1890 års CD. Joel, Lilian och Karin ser på och Inger Cl. fotograferade.

Innehåll nr 3 - 2006

Vi möts	sid. 3-4
Släktforskar dagar i Stockholm	4
<i>Per Clemensson</i>	
Ordförande tycker	5
G R S kurser i höst	6
<i>Per Clemensson</i>	
Emigranten Populär 2006	7
Släktforskningens Dag i mars	9
<i>Bengt O.T.Sjögren</i>	
Helgo Zettervall	11
<i>Margareta Åquist</i>	
Släktforskarutflykt i maj	15
<i>Malin Juvas</i>	
Fader okänd	17
<i>Pia Højeberg</i>	
Barnmorskeväskan	21
Handmålade släktträd	22
<i>Joel Holger, bokanmälan</i>	
Vår släkthistoria	24
Beställningar från G R S	24
<i>Joel Holger</i>	
Landet runt	25
Nya medlemmar	27
Forska med G R S datorer	28
Lotterier	28

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i slutet av okt. 2006. Manusstopp den 1 okt.

ISSN - 1102 - 4453
Kopierad hos
Arkitektkopia AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14)

Styrelse 2006

- Ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK
- Skr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
trewetrans@swipnet.se
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@swipnet.se
Lars Olof Lööf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Jan Forslund, 0300 -146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA
- Suppl. Inga Lill Berkhuizen, 0300 - 141 17
Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebacksg. 23, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Joel Holger och Per Liljeström.

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

60 år

HÖSTEN 2006

Torsdagen den 31 aug. Kvällstur 'Hisingen runt'

med skärgårdsbåten M/S Carl Michael Bellman.
Turen går längs Göta och Nordre Älv - Björköfjorden - Göteborgs hamninlopp vid solnedgången.
Guiden berättar om sevärdheter under resan.
Bordsplacering i matsalen.
Avgång kl. 18.00 från Lilla Bommen.
Återkomst kl. 22.00.

Avgift för resan kr 160.- tas upp av GRS vid påstigningen.

Varmrätt, lättöl el. motsv. samt kaffe kr 245.-
samt ev. egna beställningar betalas till servitören.
Anmälan senast den 16 aug. till Clemensson,
tel. 031-206563 (ev. telefonsvarare) eller
per@clemensson.net

Begränsat antal. Uppge vilken varmrätt som önskas.

1. Citronmarinerad kycklingfilé med skaldjursrisotto och gratinerade havskräftor.
2. Limebakad laxfilé med ljunnen sallad på blåmusslor, endiver och tomat.
3. Oxfilé med timjansrostad bakpotatis, rödlöksmarmelad, rostad skogssvamp samt rödvinskyl.

Måndagen den 2 okt. kl. 18.30 Föreningskväll

i föreningslokalen på Erik Dahlbergsgatan 36 B. Föredrag av Per Clemensson om
"Bröderna Larsson och SAL, två reseföretag i emigrationens tjänst".

Kaffeservering - Anmälan senast torsdagen innan till
Karin Holger, tel. 031- 40 85 20 - Avgift 50.- kr.

Söndagen den 12 nov. Öppet Hus och Höstmöte

Öppet Hus kl. 10.00 - 13.00 i föreningslokalerna på Erik Dahlbergsgatan 36 B med
visning av bibliotek, projekt, antavlor, CD-skivor för släktforskning mm.

Forts. nästa sida

Kl. 11.00 talar Per Clemensson om släktforskning, handskriftsläsning och källor. - Tillfälle till frågor. - Kaffeservering. - Ingen anmälan eller avgift.

Kl. 13.00 Ordinarie höstmöte enl. stadgarna
med val av styrelse för år 2007.

Lördagen den 25 nov.

Jubileumsfest i Dicksonska Palatset

GRS firar sitt 60-årsjubileum med högtidsföreläsning av prof. Sture Allén och bankett på Dicksonska palatset.

Entré från Gamla Allén / Södra Vägen. - Avgift 350.-.

Hela programmet annonseras i nästa nr av Västernsbladet, men börjar preliminärt kl. 17.30. Bindande anmälan genom att sätta in 350.- kr / person på GöteborgsRegionens Släktforskarens Pluskonto 24 23 85 -3. Begränsat antal !

Mycket välkomna !

Event. återbud måste alltid anmälas

Släktforskardagar STOCKHOLM 2006

"Kungliga Hufvudstaden"
Samtidigt med Släktforskardagarna 2006 och
Sveriges Släktforskarförbunds
20-årsjubileum pågår
Stockholms Kulturfestival 2006.

Det blir en spännande vecka där stadens enorma kulturutbud erbjuder något för alla.

Fredag 11 aug. Ordförande- och redaktörskonferens i Släktforskarcentrum Sundbyberg. Ordförande- och redaktörmiddag.

Lördag 12 aug. Invigning av Släktforskardagarna kl. 09.30 med utställning, föreläsningar mm till kl. 17, Släktforskarförbundets Riksstämma kl. 13. Allt sker på Factory, Nacka Strand.

Jubileumsföreställning på Yasuragi, Hasseludden kl. 18.30 med underhållning och utdelning av priser. mm.

Söndag 13 aug. Utställning och föreläsningar kl. 10-16.

Måndag - torsdag 14 - 17 aug.

ÖPPET HUS och aktiviteter på Stockholmsarkiven, dock ej Krigsarkivet.
Läs mera på hemsidan

www.stockholm2006.se

Göteborgs Regionens Släktforskare har MONTER- E 3

Ordförande tycker

Inom kort är sommaren 2006 till ända och jag hoppas att den varit lika bra väderleksmässigt som den började (detta skrivs i mitten av juni) och givit den vederkvickelse inför hösten som vi alla önskar oss. Ännu återstår dock några sommardagar som kan fyllas med släktforskningsupplevelser.

Släktforskarförbundet firar sitt 20-årsjubileum med stämma mm i Stockholm-Nacka den 11-13 augusti. Jag minns väl förbundets tillkomst på Vasagatan i Göteborg, där diskussionens vågor gick höga mellan företrädare för Genealogiska föreningen, Stockholm, Genealogisk Ungdom, Västra Sveriges Genealogiska Förening m fl. Man kom då till någon slags kompromiss med föbunds kontor i Stockholm och Göteborg. Sedan dess har utvecklingen gått vidare. Förbundet omfattar idag strängt taget samtliga föreningar i landet på central, regional och lokal nivå och dess verksamhet med produktion av böcker, CD-skivor, kurser, konferenser och föreläsningar samt med utgivning av internet-tidningen Rötter, årsböcker och tidningen Släkthistoriskt Forum mm har under årens lopp väsentligt vidgats. Ibland kanske till den grad att somliga tycker att föreningarna berövas sina initiativ och känner sig toppstyrda. Man måste komma ihåg att släktforskarörelsen till sin karaktär är ideell och att den inte bör drivas som ett företag med en alltför stor anställd personal. Förbundet är till för att tjäna sina medlemmar och gör det med den äran i mångt och mycket, men man får bevaka att inte gränsen till föreningarnas integritet överskrides. Särskilt har förbundets opinionsbildande insats varit berömvärd.

***Släktforskarförbundet gratuleras till sin 20-åriga tillvaro
och önskas god fortsättning.***

GöteborgsRegionens Släktforskare, tidigare Västra Sveriges Genealogiska Förening, firar under 2006 sin 60-åriga tillvaro och har förlagt sitt första jubileumsarrangemang till sommaren 2006 års sista dag den 31 augusti då vi arrangerar en båtresa runt en del av Göteborgsregionen, Hisingen (se program sid 3). Vårt 60-årsjubileum kommer att fortgå under hösten med föreningsmöten, öppet hus och kursverksamhet och avslutas den 25 november med en bankett i Dicksonska palatset vid Heden med högtidsföreläsning av ledamoten av Svenska Akademien och professorn i Nordiska språk Sture Allén, gratulationer, buffé, musikunderhållning och kåseri av intendent Marie Björk om det historiska Göteborg.

VÄLKOMNA ! Om anmälningar se sid 4.

För att ytterligare ge eftertryck åt vår 60-åriga tillvaro har vi beslutat att i föreningens regi utge ett par CD-skivor. Vid Släktforskar dagarna i Stockholm säljs eller beställs dessa till ett pris av 150:- kr/st, men GRS medlemmar, gamla som nytillkomna, erhåller skivorna för ett specialpris av 50:- kr/st, vilket även kommer att gälla vid GRS arrangemang under hösten.

Forts. nästa sida

Ulrika Kullgrens stamträd

Stamträdet utarbetades av fru Ulrika Kullgren i Uddevalla, född Hedrén, under 20 år och arbetet avslutades 1868. Stamträdet upptar ättlingar till prosten Erlandus Gudmundi i Nors församling (född 1554 och död 1630). Stamträdet är tillkommet före landsarkivens tillkomst med hjälp av en omfattande korrespondens. Tillsammans består stamträdet av 7.569 personer och till det finns ett handskrivet register i bokform. Stamträdet och registret med flera handlingar ingår i det i Landsarkivet i Göteborg deponerade släktarkivet A 93. Stamträdet föreligger i 12 blad och mäter tillsammans 2.5 m x 1.5 m. Dessa blad har av landsarkivet scannats och inlagts på en CD. Innehållet i registret kommer föreningen att lägga in i en databas med hänvisning till stamträdets numrering av ättlingarna. Vill du hjälpa till med databasarbetet, kan du anmäla dig till mig. Databasen kommer sedan att genom föreningens försorg att publiceras på en särskild CD. Vi räknar med att CD:n över själva Stamträdet skall finnas till salu på Släktforskar dagarna.

Göteborgs Gustavi Domkyrkoförsamlings kyrkobok 1669-1671

Under ett par år har vi inom föreningen genomfört en handskriftskurs - cirkel - projekt som tack vare deltagarnas trofasthet resulterat i en renskrift av Göteborgs Domkyrkoförsamlings tidigaste kyrkbok 1669-1671. Genom ett otal kontrollomgångar och genom analys av texten har deltagarna gjort en stor arbetsinsats. Vi har dessutom haft mycket trevligt. Vårt resultat publicerar nu föreningen som en CD som innehåller kyrkboken i original, kyrkboken parallellt i renskrift, ortnamnskommentar, yrkeslista och sökmotor. Denna CD är för närvarande beställningsbar för leverans i höst. Vi hoppas dock att ha den färdig till Släktforskar dagarna.

LÅT OSS ALLTSÅ UNDER HÖSTEN MÖTAS HOS

Göteborgsregionens Släktforskare

VI ÖNSKAR SÅVÄL MEDLEMMAR SOM ICKE MEDLEMMAR VÄLKOMNA
TILL VÅRA ARRANGEMANG

Per Clemensson

Kurs för nybörjare i släktforskning och handskriftsläsning

Under hösten anordnas kurs dagtid tio tisdagar 3x45 min. Kursernas utformning anpassas till deltagarnas antal och önskemål. Avgift 850.- kr inkl. kursbok.

Intresseanmälan snarast och senast 15 sept. till

Per Clemensson, tel. 031-20 65 63 eller per@clemensson.net

Kurs textning av antavla

Minikurs om 2 timmar under kvällstid. Avgift 100.- kr + material.

Intresseanmälan till Rolf Ekelund, tel. 031-93 15 15.

Emigranten Populär

Så äntligen har den nya versionen av CD Emigranten 2001 utkommit, nu under namnet Databasen Emigranten Populär. Den nya och tredje versionen av emigrantskivan har förändrats enligt följande i förhållande till de tidigare versionerna:

- Två skivor har blivit en
- Priset 1.250:- har blivit 350:-
- Gemensam sökfunktion för samtliga databaser har installerats
- Vissa skrivfel har rättats
- Vissa databaser har kompletterats från 1930 till 1950
- Ny databas över Emigrantagenten Bröderna Larssons korrespondens 1879-1911 (63.000 brevskrivare) har intagits med uppgift om namn, bostadsort, destinationsort, brevinnehåll. Originalbrevens finns på Landsarkivet i Göteborg, varifrån kopia av breven kan beställas efter arkivsignum; scanning av breven pågår och utkommer inom ett par år på särskild cd eller dvd
- Särskilda mer genomarbetade databaser Emibas för Göteborg och Värmland har nu fått plats på skivan. Dessa omfattar till viss del utvandrarens föräldrar och anteckningar om honom.
- Vissa statistikmöjligheter i form av frekvenstabeller och diagram samt emigrantfilmerna och bildbandet om emigrationen har uteslutits (version 1-2 som omfattar dessa moment finns hos institutioner m fl och kan nyttjas där)
- Kortfattad manual finns på skivan
- Engelsk och Mac-versioner finns inte

CD Emigranten Populär omfattar sammanlagt 1.5 milj personer som utvandrat från hela Sverige från början av 1800-talet - 1950, till i första hand Amerika men också till Sydafrika, Australien, Nya Zeeland, Argentina, Ryssland, Norden mm.

För dem som är obekanta med de tidigare versionerna lämnar jag en redogörelse för deras tillkomst och innehåll.

Emigrantskivan publicerades första gången 1996 och var frukten av ett samarbete mellan Göteborgs-Emigranten, Emigrantregistret i Karlstad och Emigrantinstitutet i Växjö. Göteborgs-Emigranten i sin tur är ett samarbetsprojekt mellan Landsarkivet i Göteborg, Göteborgs Stadsmuseum, Göteborgs Universitets historiska institution och Riksföreningen Sverigekontakts lokalförening i Göteborg.

Grundarbetet gjordes av landsarkivet genom excerpering av **Sveriges passagerarlistor 1869-1950** och **Svenska Amerikalinjens passagerare 1915-1950** och av Karlstads emi-

grantregister genom digitalisering av materialet mm. Emigrantinstitutet i Växjö medverkade vid tillkomsten av versionerna 1-2 särskilt genom Lars-Göran Johanssons insats, men har vid föreliggande version inte deltagit i samarbetet.

Särskilt bör påpekas, att Riksföreningen Sverigekontakts lokalförenings i Göteborg medlemmar i stor omfattning har utfört registreringarna för databaserna Emibas i Göteborg (**utvandrare i kyrkbokföringen**) 1783-1950 och Emisjö (**rymda och avmönstrade sjömän från VästSverige utanför Europa**) 1812-1950.

I den nya versionen Emigranten Populär har lokalföreningen särskilt ägnat sig åt att gå igenom **Emigrantagenten Bröderna Larssons** korrespondens och registrerat samtliga brevskrivare, sammanlagt 63.000. Det är inte möjligt att nämna alla medverkande i arbetet med Emigranten Populär men Riksföreningen Sverigekontakts medlemmar Dan Erneling, Mabel Hoods, Rune Larssons, Anita Fyhrs och Ulla Setterbergs arbetsinsatser vid tolkningen av de Larssonska breven är imponerande. Vidare har arbetsgruppen Emigration och historia i Östmark på ett förtjänstfullt sätt varit behjälpliga med datoriseringen av materialet.

Vid sidan av skivan Emigranten Populär finns en annan emigrantskiva, som utgivits av Sveriges Släktforskarförbund i samarbete med Växjö Emigrantinstitut, och som går under namnet EMIBAS. Skillnaden mellan dessa skivor är att EMIBAS hämtat sina uppgifter ur kyrkbokföringen, främst husförhörlängder-församlingsböcker och utflyttningslängder, medan Emigranten Populär i huvudsak hämtat sina uppgifter ur källor som upptar utvandrare som konstaterats har givit sig iväg (passjournaler, passagerarlistor, SAL, Wasa-orden). I databasen EMIBAS saknas ett mindre antal församlingar och registret upptar såväl personer som utvandrat som personer, vilka uppgivit att de skall utvandra men aldrig kommit iväg.

Emigranten Populär kan beställas genom Riksföreningen Sverigekontakt, Box 53066, 400 14 GÖTEBORG, Tel 031-206563, E-post per@clemensson.net, mot faktura. Under släktforskar dagarna i Stockholm säljs skivan genom GöteborgsRegionens Släktforskarare (rabattpris för GRS medlemmar 300.- kr) med flera utställare.

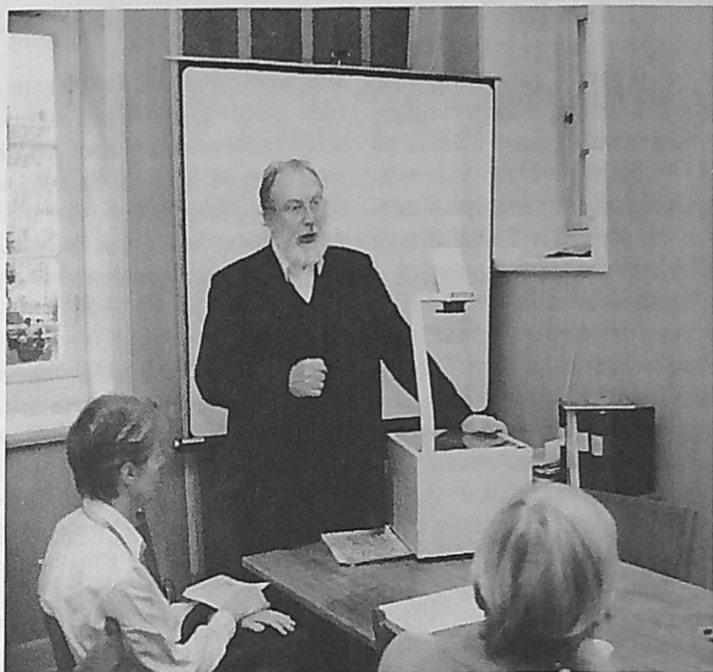
Per Clemensson

Släktjakten

Sveriges Släktforskarförbund har gett ut ett häfte 'Släktjakten', som är sammanställt av Roland Carlsson. Häftet innehåller **50 st artiklar** av vitt skilda slag och är rikt illustrerat. Ur det intressanta innehållet kan nämnas:

'Efter 50 år kom sanningen fram', 'Kejsaren var äldst i Sverige', Astrid Lindgren och hennes förfäder', Dag Hammarskjöld och hans släkt', 'Släktingen var 9000 år gammal', Greta Garbo och hennes rötter', 'Titanic - släktingar återförenas', '25 goda råd till nybörjaren', 'Julia Roberts svenska rötter'.

Häftet finns att läsa i GRS bibliotek.

Introduktion för nybörjare lämnas av Per Clemensson i samlingsalen vid Öppet Hus. Foto P.Lm

Släktforskningens Dag 2006

Sveriges Släktforskarförbund beslöt redan 2004 att försöka arrangera en i Sverige gemensam Släktforskningens Dag - som manifestation av kulturrörelsen som sådan och att öka intresset för densamma. Nu i år genomfördes idén första gången lördagen den 18 mars. Det visade sig bli ett lyckokast och dagen kommer säkerligen att upprepas.

I hela landet anordnades visningar, föredrag och andra arrangemang av olika släktforskarföreningar, arkiv m.fl. Ett mycket stort antal intresserade besökare rapporterades.

I Göteborg hade **GöteborgsRegionens Släktforskare** på lördagen en monter i

Landsarkivets entréhall, där vi påpassligt tog emot förstagångsbesökare liksom alla mer vana forskare. Landsarkivet hade under dagen visning av arkivet samt föredrag av Malin Juvas om 'Fader okänd' - ett problem i släktforskningen. Föredraget finns utskrivet på sid. 17.

Från GRS sida informerade vi om släktforskningens möjligheter och om vad föreningen kan erbjuda, kurser och om firande av 60-årsjubileet till hösten.. Broschyrer o.d. delades ut. Ulrika Kullgrens Stamträd gav anledning att begrunda vad som kunde utforskas av en flitig kvinna redan i mitten av 1800-talet.

Som de flesta vet har GRS sina lokaler i

centrala Göteborg (nära Landsarkivet) på Erik Dahlbergsgatan. De är mycket ändamålsenliga och ligger i gatuplanet, med skyltfönster och tillgång till en samlingssal i huset. Tyvärr är samlingssalen inbokad på lördagar, så vårt beslut blev lätt - vi fortsätter Släktforskningsdag även på söndagen den 19:e. Det blev en hellyckad dag.

Många hade sett vår annonsering i Göteborgs-Posten och nya intresserade och nyfikna personer besökte oss vid sidan om gamla trogna medlemmar. Man kunde i samlingssalen lyssna till Per Clemenssons introduktion för nybörjare, men även ställa egna frågor vid en 'släktforskarakut'. Vidare kunde man bekanta sig med vårt bibliotek (ca 4.500 böcker och skrifter), datorer och CD-skivor, vår samling och utställning av antavlor samt projektarbeten. Kaffe

med kaka under hela dagen fick en strykande åtgång.

Vårt stora vårlotteri om 100 lotter à 10.- kr blev utsålt (dragning av vinster gjordes sedan på mötet den 24 april och vinnare har meddelats på telefon). Ett tiotal nya medlemmar antecknades.

Närmare 100-talet besök under söndagen gjorde att det stundtals blev trångt i lokalerna.

Styrelsen för GRS som genomförde släktforskningsdagarna, tackar alla som kom och gjorde dagarna så lyckade vid detta

Göteborgs stora arrangemang
i dagarna två.

Joel Holger

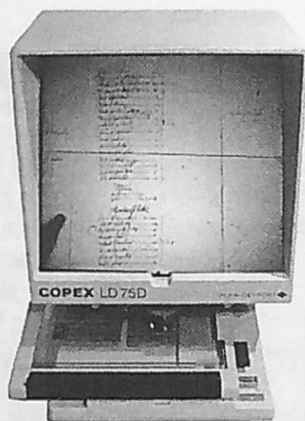
Släktforskare !

3.000:-

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.

Du betalar endast 5.600:- inkl. moms
(ord. pris 8.600:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Liljebacken
524 95 Ljung
0513 - 500 20

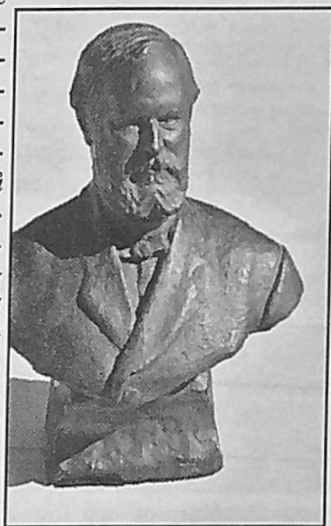
Helgo Zettervall - västgöte, arkitekt, domkyrkobyggare, ämbetsman av Bengt O.T.Sjögren

Helgo Zettervall är den fattige Lidköpingspojken, som med stor begåvning och energi gjorde en lysande karriär som arkitekt, domkyrkobyggare och ämbetsman i det oscariska Sverige, till sist som överintendent och chef för det statliga ämbetsverk som då ännu kallades Överintendentämbetet, senare Byggnadsstyrelsen och idag Fastighetsverket. För oss i västsverige är han mest känd som nydanare av Skara domkyrka, Skara högre allmänna läroverks hus, slottsbyggnaderna på Stora Bjurum och Dagsnäs samt Oscar Fredrikskyrkan i Göteborg.

Några år före sin bortgång våren 1907 skrev Helgo Zettervall ner sina levnadsminnen, som han kallade 'Något om mig sjelf'. Detta manus vilade sedan i arkivrummet hos sonen, arkitekten Folke Zettervall, till hans död 1955, då det återfanns av professor Christian Callmer, vid denna tid verksam vid Kungl. Biblioteket, som idag är ägare av det Zettervallska arkivet. Callmer gav 1981 ut självbiografen med sina mycket grundliga och värdefulla kommentarer.

Med denna källa kan läsaren följa Helgo Zettervalls ovanliga livsvandring.

Han föddes 1831 i Lidköping i småborgerliga förhållanden. Fadern var garvaren Peter Zettervall, modern Maria Elisabeth Lagergren, som hade präster och godsägare i sin familj. Men ekonomin tillät inte sonen Helgo att få skolbildning i Skara, vilket annars varit naturligt för en begåvad yngling. Trots all sin begåvning röjer hans textbehandling en viss osäkerhet i stavning och kvardröjande dialektala ordformer. Det blev istället anställningar i handel och lantbruk, som till att börja med fick bli hans sysslor. En majnatt 1849 brann stora delar av Lidköping med stadens kyrka och den gamla staden. Familjen Zettervall blev husvill och utblottad. Den unge lantbrukseleven Zettervall återvände hem och blir

Helgo Zettervall,
byst tillhörig Ernst-Richard
von Schéele, Staffanstorps

nu medarbetare till arkitekten F.B.Oppman, som hade uppdraget att bygga upp Lidköpings kyrka. När sedan koleran 1853 kom till staden, flydde Oppman med sin maka till Mariestad och Zettervall fick överta ansvaret tills han senare på året tar sig till Stockholm och Konstakademien för att utbilda sig till arkitekt. Med sig på resan hade han ett rekommendationsbrev från Gunnar Wennerberg till dennes vän arkitekten Fredrik Wilhelm Schölander, som vid denna tid var Konstakade-

Skara. Gamla Domkyrkan.

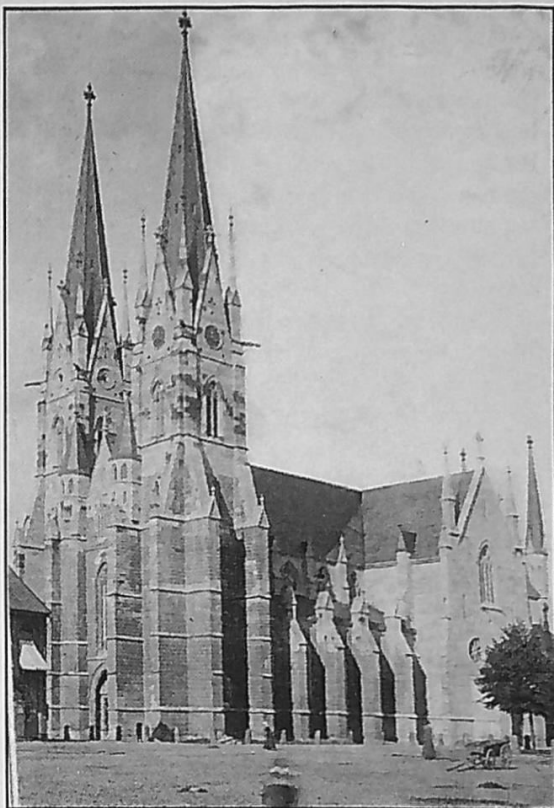
Skara domkyrka före Zettervalls ombyggnad. Foto före 1872, då norra tornet nedtogs p.g.a. rasrisk. Barockgaveln av Cronstedt var det enda som blev genomfört av hans ombyggnadsförslag, men försvann med Zettervall.

mins direktör. Hårt arbete i olika ämnen, svält och oviss tillvaro präglar Zettervall, då Scholander ger honom arbete. Orgelfasaden i Lidköping blev underligt nog hans första arbete. Han återupptar kontakten med Oppman som nu sysslar med Mariestads domkyrka och anställer Zettervall. Ryholms slott och Skara Stiftsbibliotek, ritat av J.F.Åbom, blir andra engagemang i hembygden. Även Västerås domkyrka engagerar honom. Och så kommer en viktig vändpunkt för den unge arkitekten: man anställer honom som ledare för reparationsarbetena vid Lunds domkyrka, han får årslön och fast position i Skåne. Det var ingalunda lätt att efterträda den argsinste gamle grekprofessorn C.G.Brunius, som regerat över Lunds domkyrka länge och som skulle fortsätta att bekämpa Zettervall så länge han levde.

1862 får Zettervall tillfälle till en längre studieresa i södra Europa, tar starka intryck av den franske katedralarkitekten Viollet-le-Duc och utvecklar en alltmera omfattande praktik som skapare inte bara av kyrkor utan även profana offentliga byggnader och slott på den skånska landsbygden. På äldre dagar skulle han om Lunds domkyrka säga: *"jag har inte restaurerat den, jag har byggt om den"*, och detta yttrande kom att gälla flera av våra medeltida domkyrkor. Grundtanken var att skapa en stilren produkt, *inte som kyrkan varit utan som den borde ha sett ut* i fullbordat skick. För detta fick ofta århundradenas tillsatser, hur historiskt motiverade de än var, ge vika. Senare tider har allvarligt kritiserat Zettervall för hans stilraseri. Vid ren nybyggnad kunde han utan detta klander genomföra sina olika stilskapelser.

Lunds universitets huvudbyggnad är ett gott exempel, hans egen lilla villabyggnad på Sandgatan i Lund ett annat. När man läser om hur många projekt han samtidigt varje år sysslar med, förvånas man över hur mycket han hann att uträtta, särskilt som detta krävde resor kors och tvärs i landet. Strängnäs domkyrka klarade sig undan Zettervalls mest drastiska förslag, som innebar en ny tornspira med trappgavlar, men i Linköping byggde han ett nytt torn. Att Skara domkyrka skulle bli föremål för hans särskilda omsorg var naturligt. Åren 1886-94 byggdes domkyrkan om efter Zettervalls redan 1878 signerade ritningar. Fyndet av rester av ett triforiegalleri fick honom att genomföra ett sådant i hela kyrkan. Och den gotiska förhallen mot södra tvärskeppet byggde han helt självständigt utan formellt tillstånd, sedan han funnit rester under arbetet. Jämsides med arbetet i Skara, där han 1871 fått uppfört läroverksbyggnaden i fransk stil, sedan han tio år tidigare fått samma ritning refuserad som förslag till seminarium där, blev arbetet med Uppsala domkyrka 1885-93 ett av Zettervalls största arbeten. Liksom Brunius i Lund varit hans påle i köttet, blev professor Carl Rubert Nyblom det i Uppsala. När Skaradomen förnyades hade man till största delen använt äkta natursten, som med få undantag stått sig för eftervärlden, men i Uppsala blev det den nya och ännu ganska oprövade cementen som togs till. Under decennierna skulle man på 1900-talet få umgälla detta, tills rikshelgedomen äntligen blev omrestaurerad på 1970-talet och alla s.k. skyddsarbeten avslutade.

Samtidigt med arbetena i Skara och

Skara domkyrka efter Zettervalls ombyggnad. Foto trol. 1895 av Sigrid Wedin, Skara. Så här skulle domkyrkan ha sett ut, enl. Zettervall, och kom till sist genom honom att göra det !

Uppsala hinner Zettervall med mycket annat: nytt torn på Klara kyrka i Stockholm, de nya kyrkorna Oscar Fredrik i Göteborg (1889-93) och Allhelgonakyrkan i Lund (1877-91). Av det stora antalet landskyrkor skall endast nämnas Eriksbergs nya kyrka i Skara stift. Zettervalls sista stora engagemang blir det nya riksdagshuset på Helgeandsholmen. Det blev dock inte honom utan hans lärjunge Aron Johansson förunnat att få sitt förslag genomfört, de byggnader som på båda hållen av Riksgatan utgör vår nuvarande riksdags lokaler.

Zettervall var en stark och stundom stridbar personlighet som vann både vänner och fiender. Redan hans samtid kritiserade honom och halvsekle efter hans bortgång har han varit lågt värderad. Men frågan är om han inte med nuvarande tidsperspektiv har att vänta en viss upprättelse? Han var oerhört kreativ både under Lundatiden och sedan han 1882 blivit chef för Överintendentsämbetet och bosatt sig i Stockholm. Ännu har ingen arkitekturhistoriker mäktat en övergripande monografi över hans insatser, bara delar av den har belysts. Personligen var han vänsäll och umgängsam, både i stora sammanhang och mera i sin familjekrets. Hans kärlek till de sina, föräldrar, makan Ida född Lagergren, som var hans sysling, och de båda sönerna, som han ofta tog med på resor, är påtaglig. Sonen

Folke gick i sin fars fotspår som järnvägsarkitekt, men gjorde även insatser både i Skara domkyrkas inredning och i Mariestads domkyrka.

Helgo Zettervall växte upp under Carl XIV Johans sista regeringsår och dog ett halvår före Oscar II. Han har fått sin grav på Norra begravningsplatsen i Stockholm vid foten av den s.k. Lindhagens kulle, de besuttas sista viloplats. Gravvården är ett relikskrin, buret av pelare. Även hans liv och hans efterlämnade levnadsskildring är ett relikskrin för den som vill lära sig 1800-talets arkitekturhistoria.

*Tidigare publicerat i
'Västgötajul 2005'*

*För ett Vackrare Hem,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

Släktforskar- utflykt

Lördagen
den 20/5 2006

Marieberg, Bildtska Hembygds museet på Orust. Foto P Cl

I tämmligen mulet väder hämtade Britta Helén mig klockan 07.00 för vidare befordran till X-huset och buss. Den blev i det närmaste fullsatt av ivriga släktforskare med Per Clemensson som reseledare. Vi for via Kungälv, hämtade upp några rese- närer på vägen, över broarna till Tjörn – Mjörn – Orust med härlig utsikt över hav och kobbar i bara gråa nyanser.

Första stoppet blev det Bildtska hembygds museet, Marieberg, någon halmil SV om Henån, där vi blev guidade av Birgitta Bane, barnbarn till grundaren Vincent Bildt, "den tokige Bildten som åkte omkring och samlade skräp". Han katalogiserade emellertid allt på ett föredömligt sätt, och det var verkligen roligt att se resultatet. Wilhelm von Wright, finland-svensk fågelkonstnär, som gifte sig med Vincent Bildts dotter Maria, byggde upp Marieberg själv, tillverkade även de redskap han behövde för bygget. De sista 30 åren av sitt liv var han sängliggande men ville ändå vara ute i naturen för att jaga. Då färdades han i släde eller vagn med hjälp av sönerna, och han kunde även skjuta i horisontellt läge med

något av alla sina vapen, även de egentillverkade! - Fika i bussen p.g.a. regn.

Vi fortsatte till en plantskola i Morlanda där man ordnat en pelargonutställning. Vilka pelargoner! Där fanns nog alla färg- och formvarianter. Britta och jag föll för en mörkt röd med ljusare kanter på blombladen. Det var en annorlunda upplevelse på en historisk utflykt.

På väg mot Ellös försökte vi tänka oss 10 000 år tillbaka i tiden när vi närmade oss Huseby Klev. Per hade berättat om det lilla museet där. Där fick vi lära oss något om hur folket levde på Orust, hur de jagade bl.a. ren, myskoxe och delfin, att de använde kåda att täta båtar med, att kådan är världens första tuggummi, att Nordens första människor förmodligen bodde här och sedan drog sig norrut i takt med inlandsisens smältning, eftersom man funnit likheter med vår tids samer.

Det var dags för lunch på Nösunds värdshus. Stort salladsbord och kokt kolja. Jättegott! Britta och jag tog sen en snabb promenad längs bryggan och jag tänkte på de fina lägervistelser jag haft här med flera

Lars Erik Olsson
föreläser Sundsby i
ett stilla vårregn.

Foto P Cl.

klasser.

Margareta Huitfeldts Sundsby säteri nästa. En bra guide, Lars Erik Olsson, mötte oss. Vi tittade först på en konstutställning med bl.a. två akvareller av Krister

Svanvik. Jättefina. Jag kände att jag var tvungen att gå tillbaka och se dem en gång till. Sen pratade guiden om Sundsby, utan att bry sig om att han blev våtare och våtare i regnet, om gårdens öden och dess ägare, om branden 1720, om källaren som förmodligen var ett boningshus, om Margareta Huitfeldt och hennes tragiska liv, om donationen som min pappa fått del av, om ostronförsändelserna till kungen i Stockholm och till Per Brahe på Visingsö. Det är roligt när historia berättas av en kunnig och entusiastisk guide.

In i bussen igen och fortsatt färd till Björholmen på Tjörn, där vi fick kaffe och stor kanelbulle i en "sjöbod" nere i hamnen. Hörde årets första gök. Jag såg en "katamaran"-trälare som enligt en ortsbo skulle rulla mindre och inte behövde så stark motor.

Och så sista biten mot Göteborg och Heden utan avbrott. Vår chaufför var verkligen duktig på de smala och krokiga vägarna. Det blev en mycket trevlig och innehållsrik dag tack vare Inger och Per.

- Tack!

Margareta Åquist

Antikvariat
Genealogica

Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog

E-post: katalog@genealogica.com

Telefon: 070 - 666 02 20

eller ta en titt online

www.genealogica.com

“Fader okänd”

- ett problem i släktforskningen

av Malin Juvas

Nästan alla som släktforskar råkar någon gång ut för att en anfader eller anmoder i födelse- och dopboken anges som ”oäkta”, dvs född utom äktenskap. Modern är ogift och barnafaderns namn anges ej, där faderns namn skulle ha stått finns istället noterat ”fader okänd”.

Man vill ju som regel hemskt gärna få reda på vilket namn som döljer sig bakom denna anonyma benämning. Att ta reda på faderns namn är tyvärr för det mesta svårt, men vissa möjligheter finns det ändå, och dessa möjligheter styrs i mångt och mycket av hur lagstiftningen och den allmänna samhällssynen har sett ut på det här området genom tiderna. Genom att studera detta lite närmare kan man därför få en viss uppfattning om vad som kan finnas dokumenterat från tid till annan och vad som det därmed kan vara värt att försöka leta efter.

Rent allmänt kan man säga att ju strängare lagstiftning, desto fler dömda för faderskap och tvärtom. Fram till slutet av 1700-talet blev många fällda, därefter minskar antalet domar. Utomäktenskapligt umgänge var ett brott som länge beivrades från samhällets sida. Det var alltså inte brottsligt i sig att föda ett barn utom äktenskap, men i och med att barnet var det synliga beviset på den otillåtna förbindelsen har lagföringen många gånger kommit att bero på det utom äktenskap födda barnet.

Synen på sexualmålen har varierat över tid. Fram till första halvan av 1600-talet talade

man om **mökränkning**; sexuellt umgänge mellan ogifta var betraktat som ett manligt brott och mannens släkt skulle betala böter till kvinnans släkt som kompensation. Rättvisan var lokalt förankrad, ätt stod mot ätt och förlikningstanken var rådande, vilket gjorde det viktigt att båda parter i tvisten skulle kunna känna sig rättvist behandlade.

När rättskipningen efter hand blev mer statligt kontrollerad och kyrkans inflytande över sedlighetslagstiftningen ökade förändrades synen på sexualmålen. Från kyrkligt håll hade man länge ansett det otillfredsställande att endast ena parten blev bestraffad då ju båda, som man ansåg, hade begått ett brott. Från slutet av 1600-talet skulle således båda parter bötfällas för **lönskaläge**, och mannen betalade i regel dubbla böter mot kvinnan. Vid brist på tillgångar omvandlades straffet till risning, spöstraff eller gatlopp, senare fängelse eller straffarbete. Förutom böter skulle parterna även från år 1697 betala underhåll; man gjorde upp om summan eller så fastställde domstolen ett årligt belopp som skulle betalas till dess att barnet kunde föda sig självt, som regel till 15 års ålder.

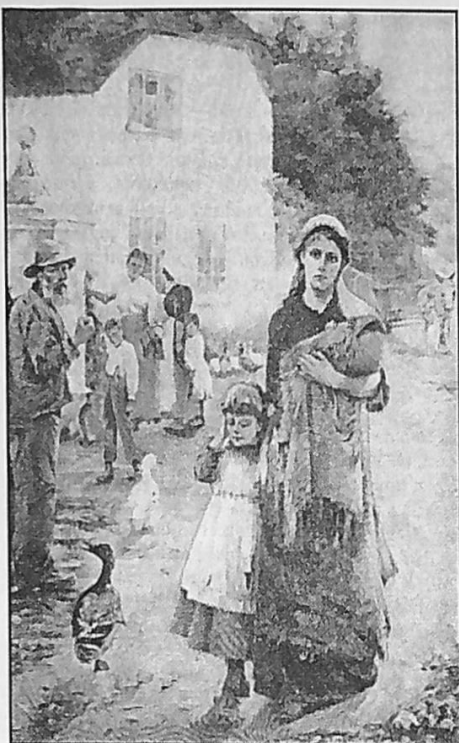
Vid lönskaläge var båda parterna ogifta, var den ena eller båda parterna gifta var begreppet **hor**, dvs äktenskapsbrott, enkelt eller tvfalt (dubbelt). Lagstiftningen kring hor var mycket sträng; från 1577-1780 var det dödsstraff för dubbelt hor, och vid enkelt hor utmättes dödsstraff mellan åren 1608-1653. Därefter ersattes dödsstraffet

av kroppsplikt och fängelse. Hor var ett av endast några få godtagbara skäl för skilsmässa, och det var domkapitlet som utfärdade skiljobrev till 1917, vilket gör att uppgifter om okända fäder kan påträffas i domkapitlens arkiv.

Förutom en dom vid en världslig domstol fick man även ett kyrkligt straff. Redan i och med 1577 års kyrkoordning skulle den som begått ett grövre brott bestraffas med den uppenbara eller offentliga **kyrkoplikten**, vilket innebar botgöring, avbön och återupptagande. Den som syndat skulle placeras på en pliktball längst fram i kyrkan under söndagens högmässa och avlösas inför hela församlingen. Meningen var att han eller hon skulle bekänna sitt brott, be om syndernas förlåtelse och därefter vara återupptagen i kyrkans gemenskap och befriad från skuld, det som kallas syndaavlösning eller absolution. Känslan av skam upplevdes dock av den som utsattes som större än förlåtelsemomentet, och av rädsla för att behöva utstå den förnedring som den uppenbara skriften innebar hände det att kvinnan tog sitt eget eller barnets liv. Den kunde även vara en bidragande orsak till att mannen förnekade faderskapet.

Fram till år 1686 utdömde kyrkan själv det kyrkliga straffet, därefter skulle kyrkoplikten infalla först efter dom i världslig domstol. Enligt samma lag var paret förpliktigt att ingå äktenskap om äktenskapslöfte hade lämnats. I de fall där detta inte kunde styrkas genom attest från prästen blev lagen emellertid i realiteten ganska verkningslös.

År 1741 ersattes den uppenbara kyrkoplikten av den **enskilda eller hemliga skriften**. Istället för i kyrkan skulle man göra avbön och få syndernas förlåtelse i sakris-

Den ensamstående modern. Målning från 1800-talet av okänd konstnär.

tian tillsammans med prästen och tre eller fyra vittnen. Församlingen skulle endast underrättas om att enskild skrift ägt rum, ej vem den berört. Den enskilda plikten var lagstadgad till år 1855 och var en förutsättning för att få delta i nattvarden och den avskaffades slutgiltigt genom lag först år 1918. I bilagorna till födelse- och dopboken i kyrkoarkiven kan man finna **absolutionslängder**, dvs längder över personer som undergått enskild skrift. Dessa kan vara en källa till att finna uppgifter om fäder som i födelse- och dopboken uppgivits som okända.

År 1741 infördes även **kyrkoböter** vid lägersmål. Det gör att man kan finna uppgifter om okända fäder i kyrkans räkenskaper. Då böterna utgjorde en inkomstkälla för kyrkan kan prästerna ha varit extra angelägna om att bokföra dem.

År 1756 kom en lagändring som tillät kvinnan att ställas inför rätta på vistelseorten istället för där brottet begåtts, vilket innebar en möjlighet till större anonymitet, men som kan försvåra för dagens släktforskare i och med att man inte med säkerhet kan veta i vilken domstols arkiv man kan finna rättegångshandlingarna.

I och med att lönskaläge var ett brott lade domstolen ner stor möda på att spåra barnafadern, och man var föga benägen att tro den kvinna som inte kunde uppge ett namn. Kvinnan var anmodad att ange fadern under ed och vågade inte ljuga eller undanhålla vad hon visste. Dessutom var hon förvägrad nattvarden så länge hon inte utpekade en barnafader som blivit dömd. Begreppet "fader okänd" förekom inte.

En företeelse som bidrog till att få mannen fälld var en gammal folkstro som sade att barnet inte kunde framföras eller skulle födas under svåra plågor om modern inte uppgivit barnafaderns namn. Ett uttalat namn vid förlossningen som uppfattats av närvarande vittnen ansågs vara ett tungt vägande bevis vid en rättegång. Mannen kunde då inte undkomma med ett enkelt förnekande, utan måste vid nästa ting värja sig under ed, s.k. **värjomålsed**. Klarade han att svära eden blev han frikänd (målet ansågs dock obevisat), avstod han eller uteblev förklarades han skyldig. Detta var ett ganska verkingsfullt medel, eftersom

det för den troende var otänkbart att svära falskt på Bibeln. Bevisvärdet av vittnesmål vid förlossningen försvann dock i takt med folktrons uppluckrande och ett ökat inflytande för upplysningstidens tänkesätt.

Under tiden fram till slutet av 1700-talet kunde sedlighetsprocesserna bli långdragna pga att den utpekade fadern nekade eller uteblev från tinget. Då lagstiftningen var som strängast blev dock flertalet barnafäder dömda för lägersmål, varför kvinnan för det mesta kunde räkna med ekonomiskt stöd till barnets föda och uppfostran. I domstolarnas arkiv kan okända fäder förekomma i **saköreslängderna**, dvs längder över personer som tilldömts böter, under brottsrubriceringen "uteblivande såsom part", alternativt "lönskaläge". Saköreslängderna fungerar även som ett slags register till domarna i domboken.

Det var trots allt en stor skam för en ogift mor att föda ett barn utom äktenskap, och under slutet av 1700-talet tilltog antalet barnamord genom olika former av otillåtna metoder för fosterfördrivning och lönnläggande av nyfödda barn. Eftersom det var dödsstraff för den kvinna som tagit sitt barns liv var detta dubbelt tragiskt, då två liv på så sätt gick till spillo. Från statsmakternas sida var man särskilt angelägen om att befrämja befolkningstillväxten, och därför tillkom år 1778 Gustaf III:s kungabrev, det s.k. **barnamordsplakatet**.

Bl.a tilläts ogifta mödrar att föda sitt barn anonymt och barnmorskan förbjöds att efterfråga barnafaderns namn, vilket man tidigare varit förpliktigad att göra. Barnamordsplakatet gav även kvinnan möjlighet att framföra sitt barn på främmande ort utan att behöva uppge sitt namn, vilket gav

*Barnmorskelever i Stockholm
på 1880-talet.*

upphov till begreppet "moder okänd".

Om kvinnan i efterhand skulle ångra sig och vilja ta tillbaka barnet var det nästan omöjligt att styrka att hon verkligen var mor. Genom ett tillägg i barnmorskereglementet år 1856 anvisades barnmorskorna att uppmana en okänd barnaföderska att notera sitt namn och hemvist på ett papper att läggas i ett förseglat kuvert och förvaras på någon säker plats, företrädesvis hos prästen. Uppgifter om okända mödrar och ibland även fäder kan därför finnas bland s.k. **förslutna konvolut** i bilagorna till födelse- och dopboken i kyrkoarkiven.

Trots det goda syftet med barnmordspla-

katet innebar detta att framtvingandet av mannens namn förbjöds och att även färre män dömdes för faderskap. Det är först härefter som begreppet "okänd" kommer i bruk; kvinnan kan eller vill inte uppge barnafaderns namn. Till skillnad från tidigare var rätten tvungen att godta ett sådant ställningstagande. Samtidigt som kungabrevet innebar en möjlighet för kvinnan att undgå straff, förstärktes även mannens chanser att gå fri. Om modern uppgav sig som okänd kunde hon ju heller inte ange en far. Syftet med barnmordsplakatet var ju i första hand att rädda liv, inte att säkra barnets rätt till sitt ursprung, vilket kan vara värt att tänka på när vi idag störs över problemet med att finna namnen på okända fäder. Enligt den tidens sätt att se var det bättre att föräldrarna fick vara anonyma än att barnet skulle behöva dö.

År 1810 avskaffades det världsliga straffet för kvinnan vid första och andra resan lönskaläge, endast det kyrkliga straffet, kyrkoplikten, kvarstod. Då kvinnans böter försvann bortföll även det målsägandemedel som tidigare tillfallit kronolänsmannen, då han i egenskap av åklagare stämt in kvinnan till tinget. Hans motivering att stämna någon för lägersmål minskade därför avsevärt. Samtidigt som det innebar ekonomisk lindring för modern ledde det också till att färre män ställdes till svars för det utomäktenskapliga barnet.

1864 års strafflag innebar att sexualbrotten kom att lyda under enskit åtal. Det var inte längre brottsligt med utomäktenskapligt umgänge, utan det blev istället en fråga om tvistemål, där kvinnan kunde stämna in barnets far för barnuppfostningsbidrag. Om så gjordes kan kvinnans stämning återfin-

nas bland **stämninglistorna** i domstolsarkiven. I de fall där vittnen och övriga bevis saknades var det dock svårt för kvinnan att vinna målet, varför det stora flertalet mödrar aldrig instämde fadern, och det var även många mål som blev nedlagda på grund av att kvinnan återkallade sin anmälan.

Källor:

Marie Lindstedt Cronberg: Synd och skam: ogifta mödrar på svensk landsbygd 1680-1880 (1997)

Anna Svenson: Okänd moder. (Arv och

anor, Riksarkivet 1996; årsbok för Riksarkivet och landsarkiven)

Käthe Bååth: Vars namn hon icke vet. Om fäder till barn födda utom äktenskapet (Arv och anor, Riksarkivet 1996; årsbok för Riksarkivet och landsarkiven)

Jonas Frykman: Horan i bondesamhället (1977)

Bernhard Granholm: Okänd fader - men kanske känd (Släktforskarnas årsbok 1998)

Barnmorskeväskan

Jag tror aldrig barnmorskan kom tomhänt till en förlossning i ett hem.

Till att börja med hade hon en spånkorg eller skrin. Det var inte tyngre än att hon kunde bära det själv. Vad hade barnmorskan i väskan? Sax hade hon säkert alltid haft, navelband, handdukar, örter som hon själv plockat. Sedan ökades innehållet på; tång, pincett, nålförare etc. När en barnmorskas väska innehöll som mest - vid slutet av 1800-talet - kunde hon inte längre bära den själv. Då var den stor som en resväska och innehöll följande:

Två peanger, två pincetter, två saxar (en rak och en böjd), en nålförare, nålar, catgut och silkestråd i en behållare med sprit, injektionsspruta, katetrar, termometer, instrumentlåda, instrumentkokare av koppar med galler och lock, lavemangskanna, bäcken, tre emaljerade handfat, tre rondsålar, ett litermått, en påse steril bomull, desinfektionsvätska, sterila navelband, såplösning, fyra kokta borstar för handdesinfektion, lapislösning för barnets ögon, salpetersyra för urinprov (för att undersöka om kvinnan hade äggvita i urinen), handdukar, talk, förlossningstång.

Under ett antal år hade också barnmorskor, som vi sett, också skarpa instrument. Många barnmorskor hade också med sig barnkläder - små skjortor som de själva sytt - om de visste att de kom till ett fattigt hem. Annars hände det att hon fick riva sönder sitt förkläde för att ha något att sätta på den nyfödda.

Allt detta fick rum i den stora svarta läderväska som barnen storögt tittade på när barnmorskan gjorde sina besök. Det sades ju att hon kom med deras syskon - att hon hade det lilla barnet i sin väska !

Ur "Jordemor - barnmorskor och barnaföderskor i Sverige" av Pia Höjeberg.

3.e bearb. upplagan, Stockholm 1991.

HANDMÅLADE *Släkträd*

Har du lagt oändlig tid på att hitta dina förfäder? Vill du att andra ska få ta del av ditt ursprung? Eller ligger bara släkten dig varmt om hjärtat?

Jag hjälper dig att sammanställa din släkt till *ett vackert handmålat träd*, anpassat för just din familj. Trädet blir *en fantastisk tavla* på din egen vägg, eller *en underbar present* till en kär familjemedlem! Utifrån dina önskemål utformar jag trädets rotsystem (anor) och krona (ättlingar).

PORTRÄTT & *Illustrationer*

Vill du ha med släktgården, Mormors hund eller en vägskylt med alla orter släkten har bott på? Sådana bilder ger en personligare prägel på ditt träd.

Illustrationer av historiska händelser kan ge en fingervisning om när i historien dina förfäder levde. Man kan lägga till både separata illustrationer och fotografier i trädet. Allt trycks tillsammans med trädet på väv av hög kvalitet.

ETT TRÄD SOM *fortsätter växa*

Ditt träd kan fortsätta att växa med familjen! Antingen du vill trycka upp flera exemplar av ditt första träd och ge bort i present, eller om du om några år vill göra uppdateringar på ditt träd, så är det inga problem. Både uppåt och nedåt kan du lägga till personer, illustrationer eller fotografier när du vill!

Till varje nytt barn som föds i släkten behövs bara en liten uppdatering. Skulle du i framtiden hitta en ny gren bland dina rötter, går den också bra att lägga till i efterhand till en rimlig peng.

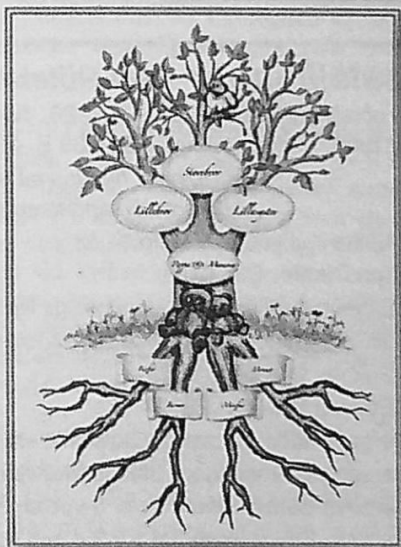
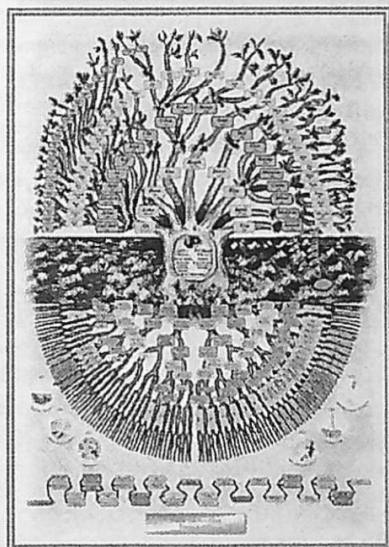
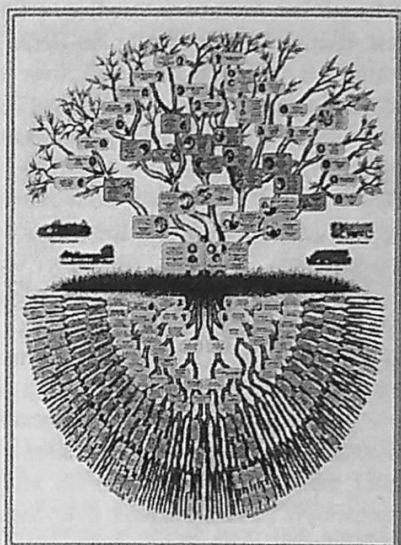
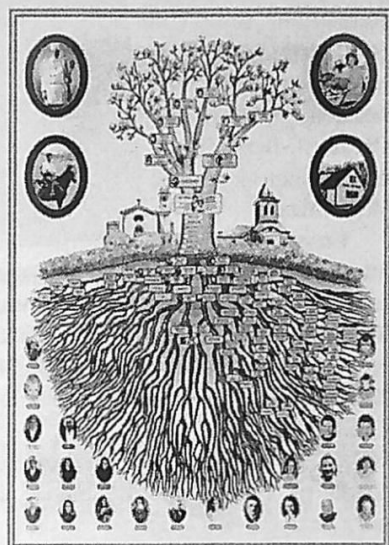
*Vill du se hur några träd
har sett ut hittills?*

Se här intill eller ring mig på

040-551 221

och beställ en gratis broschyr.

*Med Vänlig Hälsning
Anne Engström*

Några av Anna Murgias handmålade släktträd:

Trädet nere till höger är i A3-format, medan de tre andra är i format 70x100 cm eller större.

Vår släkthistoria

är namnet på en släktbok, som överlämnats till GöteborgsRegionens Släktforskare av Göte Lundblad, Göteborg, medlem i föreningen. Han har sammanställt sin fleråriga forskning till en innehållsrik bok över sin familjs släkt, från Sven Lundblad (1764-1809) landtullvisitör i Göteborg till senaste ättlingen Amanda f. 2001.

Boken riktar sig främst, som namnet anger, till den egna släkten med förhoppningen att barn, barnbarn, barnbarns barn etc. skall kunna läsa lite om sina förfäder, som givit dem sina gener.

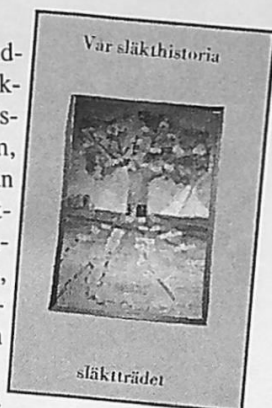
Hela 196 sidor i A4-format rymmer många familjebilder, ofta gruppafoton, vilket gör boken tilltalande och intressant för den stora släkten. Historiska händelser och personer skildras vid sidan om för att ge tidsperspektiv, liksom statistik över Sveriges folkmängd.

Utöver släkten Lundblad behandlas även Ekberg, Sellman, Erlands-son, Wolff, Byström, Borgström, Bratt (från Brattfors) Mattiasdotter, Youngberg, Wennersten, Gréen, Partheen, Berg, Henrietta Johansson och Willermark.

Lundblad har valt att ange generationer och familjer med kapital samt romersk siffra. För en utomstående är det svårt att hitta en person hans släkttavlor, eftersom kapitlen ej är angivna där. Men detta kan ju författaren komplettera med i efterhand.

Boken är gjord med pappersoriginal och tryckt på Flodstrands Bokbinderi i Göteborg, tel. 070-4077837.

Joel Holger

Beställningar från GöteborgsRegionens Släktforskare

kan göras per telefon: 031- 131226, tisdag och torsdag kl. 10 - 14, eller med brev: Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg. E-post g.r.s@telia.com

Beställningar hämtas på expeditionen under tider som ovan.

Vid brevfrösendelser tillkommer porto och emballage.

CD Ulrika Kullgrens Stamträd	150.- kr (medl.pris 50.-)
41 Handskrifter CD 2005	230.-
CD Göteborgs Domkyrkoförsamlings kyrkobok 1669-1671	150.- (medl.pris 50.-)
CD Databasen Emigranten 2006 Populär	350.- (medl.pris 300.-)
CD Emibas Göteborg 2006	150.- (kan beställas)
CD Emibas Värmland 2006	150.- (kan beställas)
Andersson-Clemensson: Släktforska steg för steg 2005	250.-
Andersson-Clemensson: Släktforska vidare	300.-
Andersson-Clemensson: Your Swedish Roots	250.-
Göteborgs-Emigranten del 1,2,3,4 och 5: à 50.- kr, del 6: 100.-, samtliga 300.-	
Ekelund: 'Linblomman. 10 generationer vävare i Mark'	350.-
Lööf: 'Göteborgs Fotografer'	200.-

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra förenings medlemsblad.

Vi byter med omkr. 60 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i GRS bibliotek.

ALE Släktforum. Ale Släktforskarförening (Västergötland)

Nr 2/06. Gunnar Andersson, Alafors, berättar personliga minnen från krigsåren 1939-40. Forts i nästa nr.

ALINGSÅS Släktforskare

Nr 2/06. 'Vävarnas barn - så hade dom det i Alingsås' av P.H.Rosenström. Det handlar om textilindustrins utveckling i Alingsås med början på 1700-talet och de skrämmande dåliga bostads- och levnadsvillkor industriarbetarna hade. Barnarbete var också vanligt. - Karl Axel Broholm berättar utförligt om sin morfars farbror 'Kontraktprosten Sven Ifwarson (1817-1904) i Valinge'. Han föddes på gården Brunstorp i Säve sn, fick möjlighet att studera, prästvigdes i Lund, tjänstgjorde i sin karriär i Landvetter, Kungälv, Sätilla, Landa, Göteborg (Karl Johan) och sist i Valinge (D). - Hemsida av Bengt Wadbring om Västergötlands historia <http://wadbring.com/historia/>

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

'Spelmansstämman i Gesunda 1906' av John Eggens. Anders Zorn kom med idén att inbjuda hornblåsare och fiolspelmän till tävling. Han hade märkt att spelmannskonsten och de gamla låtarna höll på att försvinna. Det anordnades tävlingar 1906, 1907 och 1908 med bl.a. Hugo Alvéns som domare. Även i andra landsändar hade man sedan tävlingar och från 1910 har Spelmansstämmor ordnats i Sverige, varvid talangfulla personer utses till Riksspelmän.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 72 April 06. Vid DIS årsmöte i mars framträdde såväl Genlines vd Peter Wallenskog som också konkurrenten SVARs chef Anders Nord-

ström. Anförandena refereras. De två aktörerna har hittills inte krockat i sin utgivning av digitala arkivbilder, men sannolikheten ökar ju mer som läggs ut på nätet. - Eva Dahlberg framför en mycket utförlig exposé 'Forskar du efter emigranter är Internet ett bra hjälpmedel' och beskriver en stor mängd nyttiga Internetlänkar med checklista. Bra att veta är att det besynnerliga namnet UNK. avser Unknown.

HALLANDSFARARES INFORMATION. Hallands Genealogiska Förening

Nr 71 Mars 06. 'Släktforskningens grundkällor del 3 - sockenstämman, domböcker och mantalsskrivning' av Charlotte Lindgren. Ett avslutande avsnitt av denna serie som började i nr 68.

Här redogörs även för CD-register om boupp-teckningar samt digitalfotograferade mantalslängder i Halland.

JLS-NYTT. Jämtlands läns Släktforskare

Nr 2/06. 'Skarpskyttarna i Mörsil' av R.Fresk och B.Larsson. Skarpskytterörelsen spred sig snabbt i Sverige på 1860-talet som ett slags hemvärn. Man hade uniform och gevär, exerceerade vid kyrkan på söndagarna och ordnade skyttetävlingar. Skarpskyttarna tog också speciella tilläggsnamn, liksom de indelta soldaterna. Rörelsen upphörde i slutet av 1870-talet och övergick till civila skytteföreningar.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening (Medelpad)

Nr 2/06. 'Finland-Ångermanland-Medelpad' av Barbro G:Andersson. Hon har funnit att de första belagda svedjefinnarna i Ångermanland kom från Finland redan på 1580-talet och hänvisar i artikeln till en rad källor.

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn

Nr 77 April 06. 'Nybygget vid Blådalen i närheten av Randolph', Kansas, USA. En berättelse av Carl Victor Dahlberg f. 1850, skriven 1913-21. Han kom till USA som litet barn med sina föräldrar och berättar om otroliga umbäranden under resan och i det nya hemlandet. Forts i nästa nr.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.

Nr 1/06. Arkivarien Anders Thornström ger tips om hur man släktforskar på Internet, t ex Möln-dals Stadsbibl. www.molndal.se/bibl och särskilt i Krigsarvets material. Han rekommenderar här Hans Högmans hemsida www.algonet.se/~hogman/militaria.htm
- Vidare presenteras SVAR/Riksarkivets arkiv- och släktforskar-service på Internet.

SLÄKTBITEN. Forskarför. Släkt & Bygd (Hälsingland)

Nr 1/06. 'Om hälsning och titulering'. Ett kåseri från 1935 av Anders Andersson. Ett handslag var ursprungligen något annat än en hälsning. Det nyttjades endast vid uppgörelser, såsom köp, avtal och trolövnin. - 'Finnskogen i Alfta-Bollnäs-Hanebo' är en berättelse av Kjell Söderlund. Till hälsingeskogarna kom finnar under tidigt 1600-tal. De medförde svedjebruket, dvs. att fälla ett skogsområde och bränna av det vid midsommartid och därefter så råg i den varma askan.

Nr 2/06. 'Mat och Dryck i stathemmen' skildras av Oskar W.Johansson. - 'Fattigvård på 1800-talet'. Sockenstämmoprotokollen ger realistiska bilder. Tidens allmänt små resurser i sockerna gav inte vårdtagarna så stor hjälp.

SLÄKTDATA. Föreningen SLÄKTDATA

Nr 1/06. Om digital bildbehandling med PhotoShop skriver Christer Engstrand: 'Rädda dina gamla släktbilder'. Ett nytt gratisprogram 'Picasa' från Google presenteras också. - 'En förskräcklig historia' av Lennart Larsson avslutas. - Lars Linqvist skriver om hur kavalleriet förändrade krigsföringen. Tunga bepansrade ryt-tare fanns redan under romersk kejsartid, vilket

fordrade en stor stark hästras. Gustav II Adolf införde ett lättare rörligt kavalleri, som anföll i galopp med dragna värjor. - Rolf Ekelund berättar om 'Håkan Olufsson från Klintegården i Olunda, Flakeberg'. - Lennart Larsson citerar och kommenterar delar av en bok 'Vår sista folkvandring'. Det handlar om omänskliga torparkontrakt i mitten 1800-talet.

SLÄKTEN. Södra Västerbottens Släktför.

Nr 1/06. Karin Edvall har studerat 'Saköreslängden för Umeå 1859'. Saköreslängden är en förteckning över dömda och bötfällda under ett tingstillfälle. Hon ger en uttömmande och intressant sammanställning av staden vid denna tid, människorna och deras värderingar.

SLÄKTFORSKAREN. Västerbergslagens Släktforskare

Nr 99/06. Om Dalregementets soldatregister berättar Per O.Nordell. Han söker kontakt med forskare, som har soldater i Dalarna. Soldatregistret <http://soldat.dis.se> och www.genealogi.se/dalarna/soldat/

SLÄKTFORSKAREN. Helsingfors Släktforskare (Finland)

Nr 1/06. 'Stralsund, Greifswald och Svenska Pommern'. Föreningen gjorde i sept. 05 en studieresa till Tyskland, vilken utförligt redovisas med mycket information för ev. forskning i det forna svenska området. Gun Winter skriver sålunda om 'Det svenska Tyskland 1648-1815', Kristian Stockmann om 'Tysk släktforskning - källor och allmänna riktlinjer', 'Källor på Internet', Hans Andersin om 'Erfarenheter av släktforskning i västra Tyskland' samt 'Arkiven i Greifswald och Stralsund' och Maj-Britt Järvinen om 'När änglar reser är vädret vackert'.

- Tinnis Valentin berättar om 'Urgammal svenskbygd i Ukraina. En berättelse om Dagö, Gammalsvenskby och familjen Tinnis'.

SLÄKTHistorisktFORUM. Sveriges Släkt-

forskarförbund

Nr 2/06. Släktforsknings Dag den 18 mars genomfördes på ett stort antal platser i landet, vilket refereras. - Hans Krüger berättar om 'En ana - eller bara en aning från Danzig?' Han går tillbaka till sina anor från Danzig på 1700-talet, men en ana är bara trolig, en aning! Se där ett nytt ord för en osäker ana. - Kent Andersson rapporterar om gravstensinventeringen. - Meddelas att Krigsarkivet är stängt p.g.a. ombyggnad veckan efter Släktforskar dagarna i Stockholm i augusti. Hur sker samordningen i Stockholm? - 'Vård och dokumentation av gårdsarkiv' tas upp av Anders Ryberg. - 'Svensk Släktkalender 2007 är på gång. Manus skall lämnas in till redaktionskommittén före 1/8 2007. Se <http://hem.passagen.se/gronstubb/ssk.html>

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.

Nr 2/06. 'Trollhätte kanal' är en kort beskrivning om kanalens historia, från 'Tidens Kalender' 1960. - Ur Medicinhistoriska Databasen, Linköpings Univ. återges en rapport från 1854 till Kongl. Sundhets Collegium från dr C.Rinman, som var läkare vid Trollhätte Kanalkverk. Han tog sig även an boende runt Trollhättan, omkr. 1500 personer. Rinman skriver i sin rapport om förekommande sjukdomar, men även allmänna förhållanden, väderlek, årsväxt, fattigvård, skolor, hälsobrunn, vaccination, apotek, barmorskor, kvacksalverskor samt om div. vetenskapliga iakttagelser.

NYA MEDLEMMAR

jan. - juni 2006

Andréasson, Kerstin o. Dag	Bykällevägen 64, 433 76 Jonsered	031-7957534
Bejne, Birgitta o. Jan	Kung Sverres Gata 33, 417 28 Göteborg	031-539518
Bjerklund Larsson, Ann	Thorild Wulffsgatan 30, 413 19 Göteborg	031-414186
Borg, Lisbet	Hovstigen 7, 439 91 Onsala	0300-61645
Engström, Siv	Ö. Olskroksgatan 14, 416 67 Göteborg	
Engwall, Mary-Anne	Karl Gustavsgatan 44, 411 31 Göteborg	031-401630
Holmgren, Yvonne	Befäls gatan 10, 415 05 Göteborg	031-489131
Isaksson, Torild	Vältan 6, 443 34 Lerum	0302-71974
Jansson, Ulla	Nordostpassagen 63, 413 11 Göteborg	
Jinton, Elisabeth	Tunnlandsgatan 20, 421 38 V.Frölunda	031-454289
Johansson, Åsa	Odinsgatan 21, 411 03 Göteborg	0705-553892
Kullgren, Jonas	Holmåkrevägen 7 F, 437 40 Lindome	
Lundin, Ingela	Krabbeliderna 59, 417 28 Göteborg	031-230295
Mattsson, Ros-Marie o. Per	Olov. Pennygången 52, 414 82 Göteborg	031-412187
Nordblad, Titti	Spektrumsgatan 10, 421 63 V. Frölunda	031-280984
Olsson, Karin	Slottsgatan 9, 440 30 Marstrand	0303-60254
Sjöberg, Berit	Hede äng 1, 443 60 Stenkullen	0302-14135
Sundberg, Myrna	Timjansgatan 8, 424 42 Angered	0739-709186
Svensson, Ellinor	Relägatan 4, 421 34 V. Frölunda	031-7094737
Svensson, Lars	Fyrmästarevägen 35, 439 94 Onsala	0300-62432
Warmenius, Kerstin	Norumsgärde 28, 417 43 Göteborg	031-553087
Åquist, Margareta	Doktor Forselius g. 10, 413 26 Göteborg	031-204567

Välkomna !

Forska med GRS datorer - på Erik Dahlbergsgatan

Sveriges dödbok 1947-2003
CD-Emigranten 1&2-2001
EMIBAS 2005
CD-Emigranten Populär 2006
Register Släkt och Hävd 1950-1999
41 Handskrifter 1339-1926
Släktdatas register
Klara församling, Stockholm
Kungsholmen, Stockholm
Göteborgs dödbok 1947-51
DVD Gamla stan
DVD Häradsekonomiska kartan
GENLINE (ring och boka tid)

Skånska dragoner, husarer o. infanterister
Sveriges befolkning 1890, 1970, 1980
Svenskt Biografiskt Lexikon A-Rettig
Ulrika Kullgrens Stamträd
Historiska stadskartor
Svenska ortnamn
Söder-skivan, Södermalm, Stockholm
Gamla stan under 750 år, Stockholm
Göteborgs Gustavi Domkyrkof. 1669-71

DVD Kungsholmen

Lotterier vid GRS möten och utfärder

För att stärka GRS kassa säljer GRS sedan något år

Sverige-Lotten och Bingo-Kalendern

(en julkalender med fina vinster). Föreningen får själv behålla 7.- kr för varje Sverigelott och 25.- kr för Bingokalendern. Genom att köpa dessa lotter har medlemmarna gynnat föreningen i hög grad, vilket styrelsen är mycket tacksam för.

Samtidigt hoppas vi att medlemmarna också känt den trevliga spänningen vid skrapningen och att några lotter utfallit med vinst.

OBS. Förvissa dig om att Julkalendern inte blir slutsåld genom att förhandsbeställa hos Cathryn o. Jan Forslund, tel. 0300 - 146 54.

Kalendern lämnas då ut vid GRS möten i november.

GRS behöver i hög grad det ekonomiska stöd från medlemmarna som lotterierna inbringar.

GöteborgsRegionens Släktforskare Bibliotek och Expedition

*Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,
har öppet under hösten f.o.m. 14 sept.*

Ordinarie tider är:

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)
samt **1 timma före varje föreningsmöte på Erik Dahlbergsgatan.**

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/forbund/grs.htm